

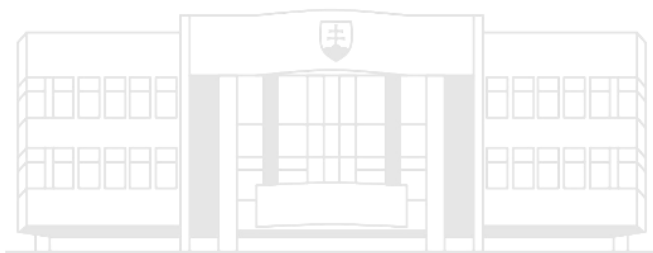
**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Prehľady
1/2024**

Boj proti sexuálnemu zneužívaniu detí

Helena Latáková

**Bratislava
február 2024**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Boj proti sexuálnemu zneužívaniu detí

Anotácia

Prehľad sa zaoberá rôznymi aspektami boja proti sexuálnemu zneužívaniu detí, venuje sa dobrej praxi štátov, opatreniam a iniciatívam prijatým na štátnej a globálnej úrovni.

Kľúčové slová

dieťa, ochrana práv detí, sexuálne zneužívanie, sexuálne zneužívanie detí

Fight against child sexual abuse

Annotation

The overview deals with various aspects of the fight against child sexual abuse, it addresses the good practice of states, measures and initiatives taken at the state and global level.

Keywords

child, protection of children's rights, sexual abuse, child sexual abuse, CSA

Vypracovala: JUDr. Helena Latáková, Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod	5
2. Slovensko	5
3. EÚ a svet	7
3.1 Preventívne opatrenia	7
Legislatíva. Stratégie. Akčné plány	7
Nábor, vzdelávanie a zvyšovanie povedomia osôb pracujúcich s deťmi	9
Vzdelávanie detí	11
Opatrenia pre verejnosť	11
Účasť detí, súkromného sektora, médií a občianskej spoločnosti	12
3.2 Špecializované a koordinačné orgány	16
3.3 Ochranné opatrenia a pomoc obetiam	17
3.4 Intervenčné programy alebo opatrenia	18
3.5 Represívne opatrenia	19
3.6 Vyšetrovanie	21
3.7 Výzvy a budúcnosť	21
4. Záver	24
5. Zdroje	25

1. Úvod

V prehľade sa venujeme problematike boja proti sexuálnemu zneužívaniu detí. Jeho cieľom nie je priniesť absolútny výpočet všetkých preventívnych a represívnych opatrení, ktoré štáty v praxi uplatňujú. Jednak by to nebolo účelné a na druhej strane to nie je pre obmedzený rozsah ani možné. Vzhľadom na široko koncipovanú tému vyberáme len tie najaktuálnejšie a najzaujímavejšie trendy v oblasti boja proti sexuálnemu zneužívaniu. Ide o zbierku dobrej praxe, s ktorou je možné sa stotožniť alebo sa ňou inšpirovať.

Prehľad prináša kľúčové témy, ktoré do života zaviedol *Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním*. Na základe toho sú tiež štruktúrované kapitoly a podkapitoly prehľadu so zameraním na prax celého sveta. Opatrenia prijaté štátmi neporovnávame, každý z nich totiž niečím prispieva k celosvetovému boju proti sexuálnemu zneužívaniu detí.

V prehľade používame skratku CSA (z anglického *Child Sexual Abuse* – v preklade *sexuálne zneužívanie detí*).

2. Slovensko

Do boja proti CSA na Slovensku sa zapájajú viaceré inštitúcie, pričom najvýznamnejšie okrem orgánov činných v trestnom konaní sú:

- *Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR*, ktoré koordinuje štátnu politiku v oblasti ochrany detí pred násilím a plnenie úloh v tejto oblasti¹. Má vytvorený *Výbor pre deti a mládež* a zriadil *Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch*, ktoré na špeciálnej webovej [stránke](#) informuje verejnosť o fenoméne násilia na deťoch vo všetkých jeho formách;
- *Úrad komisára pre deti*, verejný ochranca práv detí, ktorý sa vo svojej činnosti venuje aj oblasti CSA² a okrem riadnych správ vydáva aj mimoriadne správy počas období, kedy je to potrebné (napríklad v mimoriadnych situáciách: počas COVID-u). Navrhuje odporúčania, ako ochranu detí zlepšiť. S deťmi sa aj stretáva a počúva ich návrhy na zlepšenie politik.³

Dňa 13. 11. 2023 vláda SR schválila návrh Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím [Detstvo bez násilia pre všetky deti \(2023-2029\)](#) a Akčného plánu z tejto stratégie. Cieľom je podpora ochrany detí pred násilím, vytvorenie národného koordinačného rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch, zabezpečenie systematického monitorovania a hodnotenia systémov ochrany detí pred násilím, predchádzanie inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv

¹ Zákon č. 453/2003 Z. z. o ochrane obetí. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/453/20220401.html>

² Správa o činnosti komisára pre deti za rok 2022. Dostupné na: <https://www.komisarpredeti.sk/content/01/sprava-o-cinnosti-komisara-pre-deti-za-rok-2022.pdf>

³ Mimoriadna správa komisárky pre deti (2021). Dostupné na: <https://www.komisarpredeti.sk/content/12/mimoriadna-sprava-komisarky-pre-deti-za-rok-2021.pdf>

dieťaťa, zabezpečenie profesionality a kvality výkonu politik, a zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch. Na jeho tvorbe participovali aj deti.

Relevantné a súvisiace medzinárodné dokumenty

*Dohovor o právach dieťaťa a jeho opčné protokoly,
Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym
vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním,
Dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite,
Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi,
Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo
ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu,
Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,
WHO – INSPIRE: Sedem stratégií na ukončenie násilia
páchaného na deťoch,
Smernica 2011/93/EÚ o boji proti sexuálnemu zneužívaniu
a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej
pornografii,...
Bližšie informácie tiež na stránke [Výboru pre deti a mládež](#),
v [Národnej stratégii](#), ale aj na stránke [Rady Európy](#).*

Dieťa je osobitne chránené slovenskou legislatívou, v zmysle [zákona o obetiach trestných činov](#) je považované za obzvlášť zraniteľnú obeť. Chránia ho tiež ustanovenia [Trestného zákona](#), [Trestného poriadku](#), [zákona o rodine](#) a iné relevantné právne predpisy.

Na Slovensku napríklad pôsobí horúca linka [Ochráň ma](#) (ide o linku siete INHOPE), stránka [Zastavme násilie](#) (s informáciami pre verejnosť a obeť, spolu s telefónnou linkou a ďalšími kontaktmi v prípade potreby), Národné koordináčne stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch zriadilo stránku [Detstvo bez násilia](#), kde je možné nájsť všetky informácie o dohovorochoch, právach,

podkladov k zvyšovaniu povedomia a rôzne strategické materiály.⁴

Štátne orgány sa tiež venujú osobitne zraniteľným skupinám spomedzi detí (napr. Generálna prokuratúra v [Zhodnotení Generálnej prokuratúry slovenskej republiky o stave zákonnosti v reedukačných centrách](#)).

Slovensko sa zapája aj do medzinárodných dialógov, či už ako člen [Lanzarotského výboru](#), ako člen EÚ alebo prostredníctvom gestorov v rôznych oblastiach súvisiacich s CSA (Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Úrad komisára pre deti).

Nedávno bol vykonaný [prieskum Eurobarometra](#) na tému CSA a online prostredie, ktorého výsledkom bolo aj to, že až 50 % opýtaných na Slovensku vníma, že online CSA je na Slovensku rozšírený.

Pozn. Výpočet činností boja proti CSA na Slovensku v tejto kapitole je demonštratívny a neúplný. Môže však slúžiť ako jeden zo zdrojov pre uchopenie východiskovej problematiky.

⁴ Pozn. Cenným zdrojom dostupným širokej verejnosti týkajúcim sa fenoménom CSA na Slovensku je aj publikácia [Sexuálne zneužívanie detí vo svetle výskumných poznatkov](#) (Karkošová, S.).

3. EÚ a svet

Nosnou organizáciou v boji, nastavovaní politik a odporúčaní proti CSA je Rada Európy s Dohovorom Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním („Dohovor z Lanzarote“).

■ Zmluvné strany Dohovoru z Lanzarote

Nezaostáva ani EÚ, ktorú boj proti CSA považuje za prioritu. V [Stratégii EÚ na obdobie 2020 – 2025](#) sa stanovuje komplexná reakcia na rastúcu hrozbu sexuálneho zneužívania detí offline aj online zlepšením prevencie, vyšetrovania a pomoci obetiam.⁵ Okrem už existujúcej [Smernice 2011/93/EÚ](#) o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, EÚ pripravilo [návrh Nariadenia, ktorým sa stanovujú pravidlá predchádzania sexuálnemu zneužívaniu detí a boja proti nemu](#). Za zmienku tiež stojí činnosť INTERPOLu a EUROPOLu.

3.1 Preventívne opatrenia

Legislatíva. Stratégie. Akčné plány

Tabuľka č. 1: Štáty a ich národný rámec na boj proti CSA (2021)

štát	legislatíva	stratégia	usmernenia	iné	špeciálna politika v mimoriadnych situáciách
Albánsko	áno	áno	áno		
Belgicko	áno	áno	áno	akčný plán	áno
Bulharsko	áno	áno	áno		áno
Cyprus	áno	áno	áno		
Česko	áno	áno			
Čierna Hora	áno	áno			
Dánsko	áno				
Estónsko	áno	áno	áno	akčný plán	
Fínsko	áno	áno			áno
Francúzsko	áno	áno			
Grécko	áno	áno	áno		áno
Gruzínsko	áno	áno			

⁵ Európska komisia: Child sexual abuse. Dostupné na: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/child-sexual-abuse_en

Chorvátsko	áno	áno	áno		
Island	áno				
Litva	áno				
Lotyšsko	áno				
Luxembursko	áno	áno		akčný plán	
Maďarsko	áno				áno
Moldavsko	áno	áno	áno	inštrukcie	áno
Nemecko	áno	áno	áno		
Nórsko	áno	áno	áno		
Poľsko	áno				
Portugalsko	áno				
Rakúsko	áno				
Rumunsko	áno	áno	áno		
San Maríno	áno				
Severné Macedónsko	áno	áno	áno	akčný plán	
Slovinsko	áno	áno	áno	projekt	
Španielsko	áno			dobrá prax	áno
Švédsko	áno				
Turecko	áno				

zdroj: vypracovala autorka na základe odpovedí k požiadavke ECPRD č. 4736

V roku 2021 Parlamentné zhromaždenie Rady Európy robilo prieskum, ako štáty bojujú proti CSA. Z odpovedí štátov (31) vyplynulo, že **všetky štáty** majú v tejto oblasti prijatú legislatívu, **minimálne trestný zákon**. Niektoré štáty však majú prijaté i osobitné predpisy, napríklad zákon o ochrane práv dieťaťa (*Albánsko, Moldavsko, Rumunsko, Turecko*):

- **19 štátov prijalo stratégie**, či už priamo v tejto oblasti alebo všeobecne v oblasti rodinnej politiky a ochrany práv detí;
- **13 štátov prijalo usmernenia**, buď k samotnej legislatíve alebo k stratégii;
- **7 štátov prijalo akčné plány alebo inú formu** vykonávania politiky (inštrukcie, dobrá prax, projekty);
- **7 štátov má zároveň prijaté špeciálne politiky** (legislatívu alebo stratégie) v **prípade mimoriadnych situácií** (ostatné štáty uvádzajú, že v prípade CSA nerozlišujú, či ide o riadnu alebo mimoriadnu situáciu).

Štáty pripravujú alebo upravujú legislatívu aj vo vzťahu k novým výzvam v kyberpriestore (napr. *Estónsko*), v prípade zvýšenia ochrany detí (napr. *Maďarsko*, tzv. protipedofilný zákon), prehodnocujú sadzby trestných činov (napr. *Luxembursko* v roku 2022, *Švédsko*, *Španielsko*) alebo zavádzajú špeciálne registre (napr. *Grécko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko*).

Maďarsko: prijalo zákon o sprisnenom postupe proti pedofilným zločinom (protipedofilný zákon), ktorý odhliadnuc od kontroverzných tém, prináša do poriadku sprisňovanie trestného zákonníka, rozširuje počet zamestnaní, v ktorých odsúdené osoby za CSA nemôžu pôsobiť a zavádza špeciálny register týchto osôb.

Luxembursko: zvyšovalo trestné sadzby za incestné porušenie sexuálnej integrity: z 2 do 10 rokov na 5 až 10 rokov a incestné znásilnenie maloletého: z 12 do 30 rokov na 20 až 30 rokov.

Nábor, vzdelávanie a zvyšovanie povedomia osôb pracujúcich s deťmi

Informovanosť, vedomosť o CSA a prostriedkoch jeho odhaľovania

Školenie odborníkov pracujúcich s deťmi je bežné. Na financovanie sa využívajú predovšetkým štátne financie, no výnimkou je nie ani financovanie v kombinácii s inými zdrojmi (európske financie), príklad: projekt [CARE](#), ktorý bol spustený v Portugalsku so zameraním na zvyšovanie povedomia o CSA, pričom jeho cieľom bolo budovať kapacity odborníkov a subjektov, pokiaľ ide o ich intervenciu v situáciách sexuálneho násillia páchaného na deťoch a mládeži, ako aj zvýšiť povedomie verejnosti o ochrane detí a mládeže pred sexuálnym násillím.

V roku 2004 v **USA** dve tretiny učiteľov neabsolvovali školenie v oblasti prevencie, rozpoznania alebo reagovania na CSA, či už v rámci štúdia na vysokej škole, ani ako súčasť svojho profesionálneho rozvoja. Počas obdobia 2002 – 2021 významne narástol [počet právnych predpisov týkajúcich sa prevencie a vzdelávania o CSA](#): 33 štátov a D.C., ale len 14 z nich vyžadovalo vzdelávanie zamestnancov aj študentov školy (ostatné boli na báze odporúčaní alebo vyžadovali takéto vzdelanie len pre určené skupiny).

WHO vydalo [príručku pre zdravotnícky personál](#).

Rakúsko má školenia pre učiteľov zahrnuté v rámci komplexnej Národnej stratégie prevencie násillia na školách. Belgicko požaduje, aby učelia boli primerane vyškolení v oblasti týrania detí (vrátane identifikácie potenciálu obete a postupu, čo robí v takýchto prípadoch). V Chorvátsku zamestnanci pracujúci v systéme sociálnej starostlivosti, ktorí majú počas svojho kontaktu s deťmi každodenné úlohy alebo sú priamo zapojení do práce s deťmi, sú povinní osvojiť si primerané znalosti o CSA prostredníctvom doplnkového vzdelávania. Vo Fínsku je pravidelne aktualizovaná online príručka pre úradníkov starostlivosti o deti a iných odborníkov v sektore sociálnej starostlivosti publikovaná Národným ústavom pre zdravie a sociálnu starostlivosť. Obsahuje pokyny pre profesionálov o tom, ako riešiť podozrenie zo sexuálneho trestného činu voči dieťaťu ako jeho pacientovi/klientovi.⁶

Niektoré štáty sa špecializujú aj na vybrané skupiny detí, napr. na utečencov. V Rakúsku zamestnanci magistrátu Viedne absolvujú špeciálne školenia pre starostlivosť o deti utečencov (so špeciálnym zameraním na problémy, ako je zvládanie tráum, interkultúrnych problémov, rozpoznanie vykorisťovania alebo CSA) a využívanie traumatologicko-pedagogických nástrojov starostlivosti o deti utečencov.

⁶ Lanzarote Committee: 2nd implementation report. Dostupné na: <https://rm.coe.int/2nd-implementation-report-protection-of-children-against-sexual-abuse-/16808d9c85>

Prístup k profesiám predpokladajúcim pravidelný kontakt s deťmi v oblasti vzdelávania, zdravotníctva, sociálnej ochrany, justície a orgánov, presadzovania práva, ako aj v oblastiach týkajúcich sa športu, kultúry a záujmových činností

Na dosiahnutie tohto cieľa viaceré štáty počas náborového procesu overujú záznamy v registri trestov žiadateľa o prácu. Buď je povinný žiadateľ predložiť osvedčenie o bezúhonnosti (napr. Belgicko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Fínsko, Island, Luxembursko, Malta, Portugalsko, Španielsko) alebo zamestnávateľ pôsobiaci v špecifických oblastiach práce (napr. starostlivosť o deti, opatrovníctvo, výchova detí a vyučovanie) má priamy prístup k registru (napr. Chorvátsko, Francúzsko, Grécko, Litva, Španielsko).

Povinný skríning je pre:

- všetky profesie, zamestnania, funkcie alebo činnosti, verejné alebo súkromné, aj keď neplatené, ktorých výkon zahŕňa pravidelný kontakt s deťmi (napr. Taliansko, Malta, Portugalsko)
- všetky profesie v školstve a starostlivosti o deti: Chorvátsko (vrátane športu), Dánsko (vrátane dočasných zamestnancov), Fínsko (vrátane súkromného sektora), Francúzsko, Island, Luxembursko, Holandsko;
- vzdelávanie, psycho-medicínsko-sociálne poradenstvo, pomoc mládeži, ochrana detí, pestúnska starostlivosť, pomoc rodinám: Belgicko;
- federálnu službu, štátnu službu a inštitúcie poskytujúce starostlivosť o deti vrátane vyučovania: Rakúsko;
- sociálne služby pre deti: Bulharsko;
- pre dobrovoľníkov: Chorvátsko, Malta, Španielsko;
- odborníkov pracujúcich v oblasti vzdelávania: Bosna a Hercegovina, Litva, Moldavská republika, Macedónsko;
- štátni zamestnanci: San Maríno

V Čiernej Hore je skríning založený na zdravotnej spôsobilosti na výkon daného povolania. Zamestnávanie vo verejnej správe si však vyžaduje aj absenciu odsúdenia za trestné činy. V Holandsku je potrebné osvedčenie o tzv. dobrom správaní pre takmer všetky (platené) zamestnania, kde pracujete s deťmi, napríklad učiteľia, pracovníci s mládežou a pracovníci dennej starostlivosti, a pre dobrovoľníkov. Na žiadosť sa vydáva osvedčenie v mene ministra spravodlivosti. Ak vyšetrovanie preukáže, že žiadateľ nie je zapísaný v registri trestov, osvedčenie sa vydá. Ak áno, orgány rozhodnú, či sú príslušné priestupky relevantné pre dané zamestnanie. Preverka osôb v oblasti starostlivosti o deti je aktívna a nepretržitá (nielen v čase náboru). Štáty ako Rakúsko, Belgicko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Island, Luxembursko, Moldavská republika, Holandsko, Portugalsko a Rumunsko osobitne poukazujú na to, že preverka sa vzťahuje aj na dobrovoľníkov, aj keď nie je povinná.⁷

Dánsko: podľa zmlúv medzi Dánskym imigračným úradom a partnermi, ktorí prevádzkujú ubytovacie strediská pre žiadateľov o azyl, musia partneri zabezpečiť, aby riadiaci pracovníci, ako aj zamestnanci, ktorí budú v kontakte s deťmi mladšími ako 15 rokov, neboli odsúdení za páchanie akýchkoľvek trestných činov voči takýmto deťom. Toto preverovanie sa vykonáva vyžiadaním konkrétneho registra trestov. Okrem toho Dánska imigračná služba nalieha na svojich zmluvných partnerov, aby si pri najímaní zamestnancov, ak to partneri považujú za rozumné a potrebné, zaobstarali výpis z registra trestov.

Maďarsko (2021) rozšírilo zoznam profesií, odsúdení za CSA nemôžu pracovať na kúpalisku, v zábavnom parku, v zoo, v športovom klube, nesmú vykonávať službu vo vláde ani zaujať vedúcu politickú pozíciu.

⁷ Lanzarote Committee: 2nd implementation report. Dostupné na: <https://rm.coe.int/2nd-implementation-report-protection-of-children-against-sexual-abuse-/16808d9c85>

Vzdelávanie detí

Predpokladá sa, že deti na prvom a druhom stupni budú na školách informované o rizikách CSA, prostriedkoch na ochranu, rizikových situáciách zahrňajúcich i nové informačné a komunikačné technológie. Účelom je rozpoznať, zvládnuť (odolať) a nahlásiť takéto správanie (*Americká pediatrická akadémia*).⁸ Obsahovo ide o celý rad tém vrátane pochopenia, ako funguje vlastné telo, stanovenia osobných hraníc, rozpoznanie nevhodných dotykov a správania, rozlišovania medzi dobrými a zlými tajomstvami, identifikácie techník manipulácie používaných páchatelmi, ako aj dôveryhodných dospelých, s ktorými majú o problémy komunikovať (*Walsh et al., 2018*). Tieto typy vedomostí sa často hodnotia pomocou štandardizovaných nástrojov. Odborníci odporúčajú, aby program vzdelávania nebol jednorazový, lebo najmä tie s dlhším trvaním a viacerými lekciami majú na deti silnejšie účinky. Navyše školské programy, ktoré zapájajú aktívne i rodičov účastníkov, majú účinok najväčší (*Gubbels et al., 2021*).⁹ Následné monitorovanie a hodnotenie vzdelávania môže mať mnoho foriem. [Materiály](#), ktoré sú využiteľné pre deti, pripravuje aj Rada Európy. Prekladajú sa do viacerých svetových jazykov (k stranám Rady Európy, teda aj do slovenčiny).

- V Kanade (Calgary) prebiehal 35 rokov vzdelávací program o CSA s názvom „Komu to povieš?“. Počas 8-ročného obdobia (2010 – 2017) program skúmal vedomosti a postoje u 6198 študentov v 50 školách. Všetci študenti si významne zvýšili povedomie aj vedomosti o CSA.¹⁰
- „*Nie znamená nie*“ je jedným z programov, ktorý pôsobí celosvetovo, pričom napríklad v Keni (Nairobi) sa zameriava na dospievajúce dievčatá, zlepšuje ich sebaúctu a učí ich sebaobrane, aby sa znížilo riziko sexuálneho násillia.

Opatrenia pre verejnosť

V tejto podkapitole ide o zvyšovanie povedomia zamerané na rodičov a verejnosť vo všeobecnosti (Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Dánsko, Fínsko, Grécko, Moldavská republika, Holandsko, Portugalsko, Rumunsko, San Maríno, Srbsko, Španielsko, Turecko), ako aj vzdelávacie aktivity vo formálnom

Fínsko: Národná centrálna organizácia pre šport (Fínsky olympijský výbor) pripravilo materiál pre dospelých v športových kluboch a organizáciách s informáciami o sexuálnych trestných činoch, ako predchádzať sexuálnemu zneužívaniu a obťažovaniu a ako riešiť situácie, v ktorých môže dôjsť k zneužívaniu alebo obťažovaniu

Európa: [Centrá pre bezpečnejší internet](#) v celej Európe, ktoré sú spolufinancované Európskou úniou, sa snažia udržať deti a mladých ľudí v bezpečí online prostredníctvom množstva akcií a iniciatív, medzi krajiny zaradené v programe patria: Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Česko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Nemecko, Maďarsko, Island, Írsko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Malta, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

⁸ Rudolph, J. I., a kol.: Parental-Led Sexual Abuse Education Amongst At-Risk Parents: Associations with Parenting Practices, and Parent and Child Symptomology. Dostupné na:

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2023.2222116?src=recsys>

⁹ Ferragut, M., a kol.: Effectiveness of child sexual abuse prevention programs on knowledge acquisition: A meta-analytical study. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0145213423004775>

¹⁰ Tutty, L.M., The “Who Do You Tell?”™ Child Sexual Abuse Education Program: Eight Years of Monitoring. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2019.1663969?src=recsys>

a neformálnom prostredí (Rakúsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvátsko, Dánsko, Fínsko, Grécko, Litva, Moldavská republika, Portugalsko, Rumunsko, Srbsko, Španielsko, Turecko).¹¹

Výskum zameraný na komunikáciu rodičov s deťmi preukázal, že rodičia sa zdráhajú poskytnúť svojim deťom konkrétne informácie o CSA a uprednostňujú vzdelávanie svojich detí o témach všeobecných, ako je integrita tela alebo únos. Miera rodičov, ktorí varujú svoje deti pred nevhodným dotykom sa pohybuje od 23 % do 64 %.¹² Niektoré štúdie tiež potvrdili, že dospelí, ktorí majú primeranú odbornú prípravu, môžu byť pri odovzdávaní vedomostí rovnako efektívni ako pedagógovia¹³. Navyše ako bolo uvedené vyššie, ak sa rodičia účastia školských programov o CSA, ktoré zapájajú aktívne i rodičov účastníkov, majú na deti najvyšší účinok. Online prieskum z Austrálie a Veľkej Británie ukazuje, že rodičia s deťmi vo veku 6 až 11 rokov vo všeobecnosti o CSA hovoria, avšak v niektorých čiastkových témach to bolo vo veľmi nízkych percentách (páchateľ CSA môže byť aj rodinný príslušník – miera len 35 % opýtaných).¹⁴

Ďalšia štúdia sa zamerala na postoje, vedomosti a praktiky čínskych rodičov s ich deťmi v predškolskom veku o vzdelávaní v oblasti prevencie CSA. Prieskumu sa zúčastnilo 140 rodičov detí zo 16 tried v 3 predškolských zariadeniach v Pekingu (anonymný dotazník; miera odpovedí 80 %). V rámci časti fakt alebo fikcia, menej ako tretina rodičov verila tomu, že deti sú najčastejšie sexuálne zneužívané známymi/blízkymi osobami a menej ako 30% rodičov verilo, že ak bolo dieťa sexuálne zneužívané, zvyčajne neexistujú žiadne zjavné fyzické dôkazy. Rodičia sa zdráhali diskutovať o prevencii CSA so svojimi deťmi. Menej ako polovica rodičov svojim deťom povedala, že ak dôjde k CSA, rodičia alebo iní dôveryhodní dospelí by mali byť informovaní.¹⁵

Účasť detí, súkromného sektora, médií a občianskej spoločnosti

Účasť detí na tvorbe politík a stratégií proti CSA

Čl. 9 ods. 1 Lanzarotského dohovoru predpokladá, že každá zmluvná strana bude podporovať účasť detí, podľa ich rozvíjajúcej sa schopnosti, na rozvoji a implementácii štátnych politík, programov alebo iných iniciatív týkajúcich sa boja proti sexuálnemu vykorisťovaniu a sexuálnemu zneužívaniu detí.

Niektoré štáty účasť detí na tvorbe politík proti CSA podporujú v forme: detských rád (Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Dánsko, Malta, Čierna Hora, Holandsko, Rumunsko), výborov pre práva detí (Turecko), detských pracovných skupín (Litva, Holandsko), detských parlamentov (Čierna Hora, Portugalsko), poradných orgánov pre chlapcov a dievčatá (Taliansko). Pravidelne s nimi konzultuje

¹¹ Lanzarote Committee: 2nd implementation report. Dostupné na: <https://rm.coe.int/2nd-implementation-report-protection-of-children-against-sexual-abuse-/16808d9c85>

¹² Rudolph, J. I., a kol.: Parental-Led Sexual Abuse Education Amongst At-Risk Parents: Associations with Parenting Practices, and Parent and Child Symptomology. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2023.2222116?src=recsys>

¹³ Ferragut, M., a kol.: Effectiveness of child sexual abuse prevention programs on knowledge acquisition: A meta-analytical study. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0145213423004775>

¹⁴ Rudolph, J. I., a kol.: Parental-Led Sexual Abuse Education Amongst At-Risk Parents: Associations with Parenting Practices, and Parent and Child Symptomology. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10538712.2018.1425946>

¹⁵ Zhang, W.: Sexual Abuse Prevention Education for Preschool-Aged Children: Parents' Attitudes, Knowledge and Practices in Beijing, China. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2019.1709240?src=recsys>

ústredná alebo miestna vláda, národný parlament alebo mimovládne organizácie, ktoré presadzujú práva detí. Niekoľko štátov zriaďuje ad hoc orgány na konzultácie počas prípravy špecifického politického dokumentu alebo v rámci projektu (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Island, Taliansko, Malta, Srbsko).

Dánsko: Detská rada sa zaoberá širokým spektrom tém, vrátane CSA v kruhu dôvery vo všeobecnosti;

Malta: Rada pre deti na Malte pôsobí ako poradný orgán Komiséra pre deti a monitoruje dodržiavanie medzinárodných dohôd týkajúcich sa detí;

Turecko: Výbor pre práva dieťaťa rieši aj otázky súvisiace s ochranou pred sexuálnym zneužívaním a vykorisťovaním. Zapojené je do toho aj ministerstvo spravodlivosti, ktoré pripravilo na tému CSA video o ochrane detí a možnostiam nahlásovania trestných činov.

Rakúsko: Národná rada mládeže je silný kolektívny hlas v oblasti politiky a rozhodovania na všetkých úrovniach, aktívne obhajuje záujmy mladých, podieľa sa na tvorbe štátnych politik, programov či iných iniciatív týkajúcich sa aj boja proti CSA (už roku 2012 vydali odborné stanovisko, v ktorom upozorňuje na špecifické potreby detí, ktoré trpia CSA v kruhu dôvery).

Deti v niektorých štátoch nepriamo participujú na politikách prostredníctvom ombudsmana (Čierna Hora) alebo ombudsmana pre deti (Sieť mladých poradcov v Chorvátsku alebo v Bosne a Hercegovine).¹⁶

Médiá

Médiá by mali poskytovať vhodné informácie o CSA. Ako príklad slúžia spolupráce nastavené medzi štátnymi orgánmi určenými na ochranu práv detí a médiami (napr. Chorvátsko a spolupráca Detského ombudsmana s možnosťou médií obrátiť sa na neho v prípade, ak potrebujú usmerniť, ako majú komunikovať prípad s verejnosťou). Prínosom sú tiež etické kódexy v oblasti médií (Čierna Hora, Belgicko, Portugalsko, Srbsko, Taliansko,...). V neposlednom rade ide tiež o pravidlo, že médiá majú zakázané zverejňovať informácie, ktoré odhaľujú totožnosť dieťaťa (napr. Chorvátsko, Rumunsko). Nezastupiteľnú úlohu majú médiá nielen v oblasti informovania verejnosti ale aj edukácie o tabuizovaných témach.

Spolupráca so súkromným sektorom

Sektor informačných a komunikačných technológií je zapojený do kampaní a iniciatív, od samoregulácie obsahu prístupného na webových portáloch až po zvyšovanie povedomia. V štátoch poskytujú i bezplatné nástroje na filtrovanie obsahu a kategorizáciu webových stránok (napr. na školách v Čiernej Hore alebo v Chorvátsku).

Sektor turizmu a cestovného ruchu menovaný Lanzarotským dohovorom je tiež dotknutý CSA.

Je známe, že Čína, Japonsko, Južná Kórea a Taiwan sú predovšetkým krajinami pôvodu cestujúcich delikventov sexuálnych trestných činov v rámci regiónu aj juhovýchodnej Ázie; Japonsko je tiež tranzitnou aj cieľovou krajinou. Mongolsko a Čína sú destináciami pre medzinárodných aj domácich páchatel'ov.¹⁷

¹⁶ Lanzarote Committee: 2nd implementation report. Dostupné na: <https://rm.coe.int/2nd-implementation-report-protection-of-children-against-sexual-abuse-/16808d9c85>

¹⁷ Informácia z roku 2016. ECPAT International. Hawke A., Raphael, A.: Global study on sexual exploitation of children in travel and tourism. Dostupné na:

Najuznávanejším príkladom obchodných noriem špecificky zameraných na boj proti sexuálnemu vykorisťovaniu je *Kódex správania na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním pri cestovaní a cestovnom ruchu* (iniciatíva spustená v roku 1996; zapojených je viac ako 350 členov a kódex je implementovaný vo viac ako 160 krajinách). Od jeho prijatia bolo na celom svete vyškolených viac ako 1,2 milióna zamestnancov. Kódex bol zahrnutý ako jedno z implementačných opatrení Globálnej rady pre udržateľný cestovný ruch. Kritériá sú aplikovateľné na celý cestovný ruch, slúžia ako minimum, ktoré by mala každá turistická destinácia aplikovať do praxe.

Na medzinárodnej úrovni bola významným krokom vpred premena Globálneho etického kódexu cestovného ruchu UNWTO na medzinárodný dohovor. Po sústredenom lobistickom úsilí bol v roku 2019 prijatý [Rámcový dohovor o etike v cestovnom ruchu](#).¹⁸

Na regionálnej úrovni je snaha [ASEAN](#) Inter-Parliamentary Assembly k posilneniu a harmonizácii noriem na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním.¹⁹

[ECPAT](#) je globálna sieť občianskej spoločnosti organizácií spolupracujúcich na ukončení sexuálneho vykorisťovania detí (SEC). ECPAT zahŕňa členské organizácie vo viac ako 100 krajinách, ktoré informujú, zvyšujú povedomie a obhajujú ochranu detí pred všetkými formami sexuálneho zneužívania.

ECPAT Luxembursko vytvorilo spolu s ďalšími členmi ECPAT európsku platformu na podávanie oznámení pre obeť CSA v cestovnom ruchu.

Bankový a finančný sektor

Medzinárodné centrum pre nezvestné deti a jeho sesterská agentúra ako odpoveď na online nákupy materiálov CSA založili v roku 2006 [Finančnú koalíciu proti sexuálnemu vykorisťovaniu detí](#) (FCASE) s cieľom bojovať proti používaniu platobných systémov zločincami na uľahčenie sexuálneho vykorisťovania detí. Koalícia zahŕňa popredné banky, spoločnosti vydávajúce kreditné karty, siete elektronických platieb, platobné spoločnosti tretích strán a spoločnosti poskytujúce internetové služby.

Občianska spoločnosť, financovanie a podpora zo strany štátu

Podľa Lanzarotského výboru²⁰ väčšina zmluvných strán podporuje občiansku spoločnosť ako partnera pri predchádzaní sexuálnemu zneužívaniu a vykorisťovaniu detí, a činnostiach na pomoc obetiam. Takmer vo všetkých štátoch sa realizujú projekty občianskej spoločnosti zamerané na boj proti CSA. Výbor však zdôrazňuje, že zmluvné strany by mali rozšíriť spoluprácu s občianskou spoločnosťou, najmä pokiaľ ide o výzvy v oblasti informačných a komunikačných technológií, ktoré prináša zneužívanie sexuálnych fotografií, obrázkov alebo videí, ktoré si deti vytvorili sami.

<https://ecpat.org/wp-content/uploads/2021/08/Global-Report-Offenders-on-the-Move.pdf>

¹⁸ Viac informácií v Summary paper on sexual exploitation of children in travel and tourism (ECPAT International). Dostupné na <https://ecpat.org/wp-content/uploads/2021/05/ECPAT-Summary-paper-on-Sexual-Exploitation-of-Children-in-Travel-and-Tourism-2020.pdf>

¹⁹ ECPAT International. Hawke A., Raphael, A.: Global study on sexual exploitation of children in travel and tourism. Dostupné na: <https://ecpat.org/wp-content/uploads/2021/08/Global-Report-Offenders-on-the-Move.pdf>

²⁰ Lanzarote Committee: 7th activity report of the Lanzarote Committee. Dostupné na: <https://rm.coe.int/7th-activity-report-of-the-lanzarote-committee/1680aa8e3a>

Iné

Zapájanie iných sektorov je tiež vítané. Ako príklad možno uviesť zapájanie cirkví a náboženských spoločností od budovania vnútorných štruktúr typu vyšetrovacích komisií CSA v rámci cirkvi až po zvyšovanie povedomia spoločnosti.

Nezávislú komisiu pre štúdium CSA v katolíckej cirkvi zriadila *portugalská* biskupská konferencia s cieľom preskúmať zneužívanie v posledných desaťročiach. Jeho záverečná správa, ktorá zverejňuje overené svedectvá týkajúce sa prípadov zneužívania, ku ktorým došlo v rokoch 1950 až 2022 poukazuje na viac ako 4 800 obetí, bola zverejnená vo februári 2023. Na základe toho parlamentný Výbor pre ústavné veci, práva, slobody a záruky zriadil pracovnú skupinu na hodnotenie legislatívy o CSA a prípravu legislatívnych zmien. Podobné cirkevné komisie boli zriadené i v *Belgicku, Francúzsku, Maďarsku, Nemecku alebo v Slovinsku*.²¹

Ako príklad participácie cirkvi v oblasti vzdelávania, možno spomenúť vzdelávací program pre dospelých (*Ochrana Božích detí*) používaného v katolíckych inštitúciách, vrátane škôl, cirkví a agentúr sociálnych služieb. Z ich hodnotenia vyplynulo, že po 6 mesiacoch tréningu 500 dospelých došlo k zvýšeniu povedomia o CSA. Hoci rodičia prichádzajú už na školenie s celkom obstojnými vedomosťami, po absolvovaní programu dochádza k nárastu účastníkov, ktorí dokážu o probléme hovoriť priamo s deťmi a inými dospelými.²²

Hodnotenie rizika a registre

Hodnotenie rizika CSA vyžaduje odborný holistický prístup. Jedným z preventívnych opatrení, okrem možnosti vyhľadania pomoci pre potencionálnych páchatelov, je tiež opatrenie, ktoré už pri existujúcich páchateloch umožňuje preverenie osoby, či už na účely zamestnania (o tejto problematike ponímame v texte vyššie) alebo na účely ochrany celej komunity. Jedná sa o registre páchatelov. Bežne sa však stretávame s tým, že tieto registre nie sú verejne prístupné, avšak nájdú sa aj výnimky.

Prvý štátny zákon o registrácii sexuálnych trestných činov v USA bol prijatý v štáte Washington už v roku 1990 a po postupných zmenách sa v roku 2006 nariadilo vytvorenie celoštátneho online registračného a oznamovacieho systému²³. Tento [register](#) je prístupný online a je možné v ňom vyhľadávať podľa mena a podľa lokality.

²¹ ECPRD Request no. 5409: Child sexual abuse. Dostupné v internej databáze po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/811559>

²² Nurse, A. M.: Knowledge and Behavioral Impact of Adult Participation in Child Sexual Abuse Prevention: Evaluation of the Protecting God's Children Program. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10538712.2017.1328475>

²³ Collateral Consequences of Criminal Conviction and Restoration of Rights: News, Commentary, and Tools: Sex offense registries in Europe and around the world. Dostupné na: <https://ccresourcecenter.org/2020/11/24/sex-offense-registries-in-europe-and-around-the-world/>

Poľsko má [online register](#) s údajmi o odsúdených páchateloch CSA. Register [umožňuje rodičom skontrolovať](#), či v ich oblasti žijú nejakí páchatelia. Ich osobné údaje, vrátane fotografií preukazov totožnosti je možné pozrieť na webovej stránke poľského ministerstva spravodlivosti.

Maďarsko zriadilo za prísnych podmienok verejnosti prístupný register páchatelov CSA. Po identifikovaní môžu rodičia alebo učitelia skontrolovať osobu, ktorá je v kontakte s dieťaťom. [V prípade pozitívnej lustrácie](#) bude na rozhraní viditeľné meno a priezvisko, rok narodenia, adresa a posledná fotografia tváre. Osoba, ktorá požaduje údaje je zo zákona povinná zaobchádzať so získanými informáciami ako s dôvernými, nemôžu byť zverejnené, kopírované alebo ukladané mimo registra. Porušenie týchto predpisov sa [trestá odňatím slobody](#) až na dva roky.

3.2 Špecializované a koordinačné orgány

V prípade špecializovaných alebo koordinačných orgánov môže ísť o štátne inštitúcie, ktoré vykonávajú dohľad nad dodržiavaním legislatívy alebo túto prehodnocujú, prípadne ide o orgány koordinačné, ktorých úlohou je koordinovať všetky orgány zapojené do boja proti CSA.

Koordinačné orgány sú zriaďované vo väčšine štátov, ktoré majú vypracovanú stratégiu alebo akčný plán boja proti CSA/ochrany detských práv. V Grécku sa na dohľad nad implementáciou Národného akčného plánu zriadil Národný koordinačný výbor s inštitucionálnou účasťou všetkých kompetentných ministerstiev spolu s poprednými národnými orgánmi na ochranu detí. V Severnom Macedónsku je špecifický Národný koordinačný orgán pre ochranu detí pred zneužívaním a zanedbávaním zriadený na základe rozhodnutia vlády.

Niektoré štáty idú s kontrolou ešte ďalej, v *Spojenom kráľovstve* (v Anglicku a Walese) bolo zriadené Nezávislé vyšetrowanie sexuálneho zneužívania detí podľa zákona o vyšetrowaní. Primárnym cieľom inštitúcie je zväziť, do akej miery štátne a neštátne inštitúcie zlyhali vo svojej povinnosti starostlivosti chrániť deti pred CSA, do akej miery sa tieto nedostatky odvtedy riešili, identifikovať ďalšie potrebné kroky, ktoré sú potrebné, aby štátne a neštátne inštitúcie podnikli, chrániť deti pred takýmto zneužívaním v budúcnosti a uverejniť správu s odporúčaniami.²⁴ Nemecko má zriadené nezávislé komisie na boj proti CSA, a to [Nezávislého komisára pre CSA](#) od roku 2010 a [Nezávislú komisiu pre vyšetrowanie CSA](#) od roku 2016.²⁵ V Rakúsku je starostlivosť o deti a štátne detské domovy v kompetencii regiónov (Länder), ktoré si na tento účel zriaďovali podobné komisie. Viedeň napr. zriadila nezávislú komisiu na vyšetrowanie násilia a sexuálneho zneužívania v konkrétnom detskom domove vo Viedni.

V Poľsku pôsobí Štátna komisia pre prevenciu sexuálneho vykorisťovania maloletých do 15 rokov, ktorá objasňuje prípady CSA a vykonáva preventívne a vzdelávacie aktivity. Štátna komisia sa môže na žiadosť poškodenej osoby zúčastniť trestného konania ako pomocný prokurátor, môže tiež žiadať o udelenie dôkazných návrhov, odvolať sa proti rozsudku, podávať dôkazné návrhy, klásť otázky. Má 7 členov: 3 vymenúva Sejm, a po jednom Senát, Prezident, Predseda vlády

²⁴ Pozn. Posledná záverečná správa IICSA bola formálne predložená parlamentu 20. októbra 2022.

²⁵ Rulofs, B. a kol.: Sexualisierte Gewalt und sexueller Kindesmissbrauch im Kontext des Sports. Dostupné na: <https://www.aufarbeitungskommission.de/wp-content/uploads/Sexueller-Kindesmissbrauch-Kontext-Sport-Studie-Aufarbeitungskommission-bf.pdf>

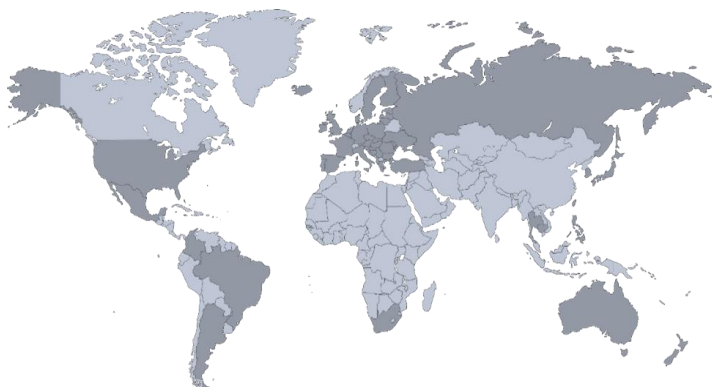
a Ombudsman pre deti. Komisia vypracúva ročné hodnotenie svojich činností a aspoň každé tri roky podáva správu o CSA s odporúčaniami.²⁶

V Portugalsku v rámci parlamentného Výboru pre ústavné veci, práva, slobody a záruky pôsobí pracovná skupina²⁷ na hodnotenie právnych predpisov týkajúcich sa CSA.

3.3 Ochranné opatrenia a pomoc obetiam

V rámci ochranných opatrení možno spomenúť medzinárodnú spoluprácu [INHOPE](#). INHOPE je medzinárodná organizácia, ktorá bojuje proti nezákonnému obsahu a trestnej činnosti na internete. Členstvo v organizácii uľahčuje štátom výmenu vyšetrovacích metód a dôležitých informácií o páchateloch a obetiach, zefektívňuje prácu polície.

Obrázok: Členovia INHOPE (zvýraznení tmavšou farbou). Zdroj: [INHOPE](#)

Niektoré štáty zdôrazňujú svoju spoluprácu s občianskou spoločnosťou v súvislosti s poskytovaním pomoci a podpory deťom obetiam a ich rodinám (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Dánsko, Srbsko, Španielsko a Turecko). Tieto opatrenia zahŕňajú okrem iného prevádzku krízových centier pre obeť, liniek pomoci a horúcich liniek, ako aj poskytovanie psychologickej a právnej

pomoci. Viktimizácia obetí je neustále problém a štáty sa snažia proti nej bojovať. S alarmujúcou mierou CSA v USA došlo k niekoľkým pokusom vyvinúť a implementovať programy proti viktimizácii zneužitých detí na základných školách.²⁸

Prevratný dokument v EÚ je Smernica EP a Rady 2012/29/EÚ, ktorá stanovila minimálne normy ochranných opatrení v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov. V prípade druhotnej viktimizácie sú známe prelomové rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP, o. i. napr. *R.B. proti Estónsku*). K obetiam týchto trestných činov je potrebné postupovať s náležitou citlivosťou. Právo detskej obeť na rešpektovanie súkromného a rodinného života (čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách) je tým, ktoré umožní výnimky z obvyklých procesov v súdnych konaniach (obmedzenie pravidla kontradiktórnosti; detská obeť CSA nemusí už v súdnom konaní vypovedať). V rozhodnutí *Aigner proti Rakúsku* ESLP konštatoval, že trestné konania týkajúce sa sexuálnych trestných činov obeť často vnímajú ako utrpenie, najmä, ak sú nedobrovoľne konfrontované s obvineným.

²⁶ PKDP. Dostupné na: <https://pkdp.gov.pl/baza-wiedzy/raporty-komisji/>

²⁷ Grupo de Trabalho-Avaliação da Legislação sobre Abusos Sexuais contra Menores. Dostupné na: <https://www.parlamento.pt/sites/com/XVLeg/1CACDLG/GTALASCM/Paginas/default.aspx>

²⁸ Manheim, M.: Child Sexual Abuse Victimization Prevention Programs in Preschool and Kindergarten: Implications for Practice. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2019.1627687?src=recsys>

Iniciatíva [Barnahus](#) je popredným európskym modelom reakcie na CSA (prvýkrát na Islande, 1998). V súčasnosti sa implementuje v celej Európe. Jeho jedinečný medziagentúrny prístup spája všetky relevantné služby pod jednu strechu s cieľom poskytnúť dieťaťu koordinovanú a efektívnu reakciu a zabrániť retraumatizácii počas vyšetrovania a súdneho konania. Ústredným cieľom je koordinovať súbežné vyšetrovania trestných činov a vyšetrovania v oblasti starostlivosti o deti. Dieťa tiež dostáva podporu a pomoc vrátane lekárskeho vyšetrenia a liečby a terapeutického hodnotenia a liečby. Lanzarotský výbor identifikoval islandský model Barnahus ako príklad dobrej praxe reakcie na sexuálne násilie na deťoch v roku 2015.

Uplatňovať by sa mal model multidisciplinárneho riešenia prípadov detských obetí násilia, aby vyškolený tím odborníkov v danom regióne riešil tieto citlivé a zložité prípady detí závažnými osvedčenými postupmi.²⁹ Príkladom bol projekt [CARE](#) v Portugalsku, ktorý podporoval deti a mladých ľudí, ktorí sú obeťami sexuálneho násilia, ich rodiny alebo opatrovateľov, a to aj prehľbovaním a vykonávaním osobitných intervenčných metódik zameraných na sexuálne násilie online a posilňoval postavenie detí a mladých ľudí prostredníctvom rozvoja a implementácie univerzálneho programu prevencie sexuálneho násilia.

Štáty čelia aj osobitným situáciám, napríklad migrácii, vojne, atď. Rada Európy vydala [príručku](#) na boj proti sexuálnemu vykorisťovaniu v krízových a mimoriadnych situáciách.

3.4 Intervenčné programy alebo opatrenia

Z historického hľadiska boli prvé prístupy k liečbe páchateľov implementované koncom 60-tych rokov 20. storočia a boli väčšinou psychoanalytické. Okrem psychologickú liečbu sa časom ponúkala liečba farmakologická³⁰. Aktuálne je tiež podporované, aby sa štáty zamerali na preventívne opatrenia. Osoby obávajúce sa, že by mohli spáchať akýkoľvek trestný čin, by mali mať prístup, ak je to vhodné, k účinným intervenčným programom alebo opatreniam zameraným na vyhodnotenie a predchádzanie rizika spáchania trestných činov. Vo všeobecnosti štáty majú prístupné služby duševného zdravia ako sú psychiatri, psychológovia. Príklady štátov, ktoré v praxi zaviedli špeciálne linky pre potencionálnych páchateľov, ktorí sa obávajú svojich sexuálnych myšlienok, sú *Belgicko* ([Stop it now](#)) alebo *Dánsko* ([BrydCirklen](#)); ide o anonymné linky, na ktorých pomáhajú odborníci. Známy bol aj *nemecký projekt Dunkelfeld*³¹, pilotná štúdia na prevenciu CSA.

Ponúkajú sa tiež osobitné intervenčné programy pred súdnym konaním a počas neho (vrátane rôznych štádií súdneho konania).

²⁹ Naruc.sk: O tom, prečo sexuálne zneužívaným deťom na Slovensku často nepomôžeme... pritom spôsoby účinnejšej a rýchlejšej pomoci sú vo svete známe! Dostupné na: <https://naruc.sk/2021/02/02/o-tom-preco-sexualne-zneuzyvanym-detom-na-slovensku-casto-nepomozeme-pritom-sposoby-ucinnejsej-a-rychlejshej-pomoci-su-vo-svete-zname/>

³⁰ Barros, S. a kol.: Community intervention programs for sex offenders: A systematic review. Dostupné na: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsy.2022.949899/full>

³¹ Beier, K. M.: The German Dunkelfeld project: a pilot study to prevent child sexual abuse and the use of child abusive images. Dostupné na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25471337/>

Ako príklad môže slúžiť v minulosti zavedený program [SeNAT](#) (program terapie sexuálnych delikventov) v Litve. Zameriava sa na poskytovanie terapie osobám, ktoré sa dopustili sexuálnych trestných činov na deťoch. Cieľom je prevencia a sociálna reintegrácia páchatelov sexuálnych trestných činov, pomôcť odsúdeným identifikovať a riadiť ich rizikové faktory a naučiť ich, ako tieto faktory v budúcnosti kontrolovať. Osoby sa môžu zúčastniť tohto programu len na vlastnú žiadosť. Programu sa nemôžu zúčastniť odsúdené osoby, ktoré si neuvedomujú, že spáchali trestný čin, osoby s veľmi nízkym rizikom druhého trestného činu, ako aj osoby s veľmi vysokou psychopatizáciou.

Ďalším opatrením sú tiež intervencie v rámci komunity ako následná starostlivosť po väzobnom zaobchádzaní a/alebo prepustení z väzenia. Hlavným cieľom je ochrana obetí a prevencia budúcej viktimizácie. Na tento účel by mali byť komunitné programy schopné primerane posúdiť riziko, ktoré páchatel predstavuje pre spoločnosť a neustále posudzovať pravdepodobnosť spáchania budúcich trestných činov. Komunitné programy by mali byť výsledkom kombinácie spolupráce a liečby, po ktorej nasleduje riadenie a dohľad vykonávaný rôznymi pracovníkmi (napr. polícia, psychológovia, obhajcovia, sudcovia, pracovníci sociálnych služieb, rodinní príslušníci páchatelov).

Kruhy podpory a zodpovednosti ([COSA](#)) je program určený pre páchatelov sexuálnych trestných činov, ktorí predstavujú stredné až vysoké riziko recidívy a ktorí sú po zadržení prepustení a monitorovaní. Kruhy tvoria miestni dobrovoľníci, ktorí emocionálne a prakticky podporujú sexuálneho delikventa pri jeho opätovnom začleňovaní do spoločnosti. Samotným dobrovoľníkom pomáha vonkajší kruh odborníkov, ktorí sú zodpovední za starostlivosť o páchatela. Prvoradým cieľom tohto nového prístupu je zabrániť novým obeťam. V roku 2002 bol COSA prvýkrát predstavený v Európe, vo Veľkej Británii. Odvtedy sa program COSA ďalej implementuje v Holandsku, Belgicku, Katalánsku, Lotyšsku, Bulharsku, Írsku a Taliansku.

3.5 Represívne opatrenia

Pri represiaciach by sa aspoň z regionálneho hľadiska malo uplatňovať postupné zblížovanie trestných zákonov pri ustanoveniach týkajúcich sa premlčania, trestných sadzieb alebo kvalifikovaného súhlasu. Represívne opatrenia by mali byť aj dostatočne účinné, musí ísť o široké vymedzenie trestných činov v rámci CSA.

Tabuľka č. 2: Štáty a premlčanie CSA (2021)

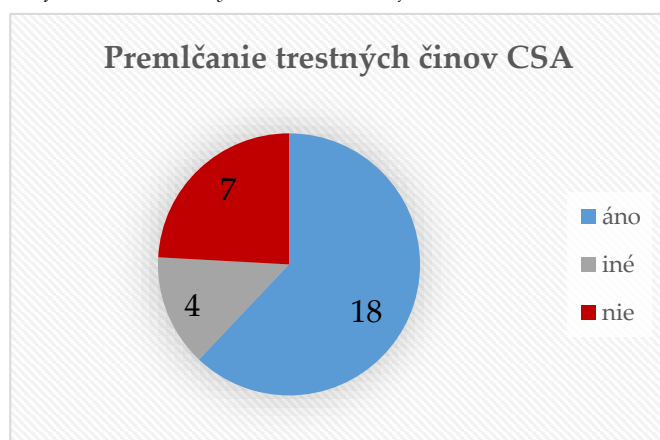
štát	premlčanie	počítanie - vek obete	najzávažnejšie TČ - premlčanie - počet rokov
Albánsko	nie		
Belgicko	nie		
Bulharsko	áno	od vykonania	15
Cyprus	nie		
Česko	áno	18	15
Čierna Hora	áno	18	15
Dánsko	nie		

Estónsko	áno	18	10
Fínsko	áno	28, 23	20
Francúzsko	áno	18	30
Grécko	áno	18	neuvedené
Gruzínsko	nie		
Chorvátsko	nie		
Litva	áno	25	neuvedené
Lotyšsko	áno	18	30
Luxembursko	áno	18	10
Maďarsko	iné		
Moldavsko	áno	18	25
Nemecko	áno	30	30
Nórsko	iné		
Poľsko	áno	30	12
Portugalsko	áno	23	neuvedené
Rakúsko	áno	28	20
San Maríno	áno	18	20
Severné Macedónsko	nie		
Slovinsko	áno	18	30
Španielsko	áno	35	55
Švédsko	iné		
Turecko	iné		

zdroj: vypracovala autorka na základe odpovedí k požiadavke ECPRD č. 4736

Analýza Parlamentného inštitútu z roku 2022 venujúca sa trestným činom sexuálneho zneužívania mladistvých (M. Mališka: *Trestné sadzby za trestný čin sexuálneho zneužívania v členských štátoch EÚ*) rozdelila vybrané štáty EÚ do piatich skupín podľa výšky trestnej sadzby (hornej a dolnej). Už z toho badať aj obrovské regionálne rozdiely, ktoré by sa mali v rámci boja proti CSA zjednocovať.³²

Graf: Premlčanie trestných činov CSA. Zdroj: autorka

Zo sledovaných 29 štátov (2021), 18 z nich uplatňuje premlčaciu dobu na CSA, 7 štátov tieto činy nepremlčuje a 4 z nich uvádzajú, že na niektoré trestné činy v rozsahu CSA premlčaciu dobu uplatňujú a na niektoré nie.

Štáty pristupujú k aktualizácii trestných zákonov, často sprísňujú trestné sadzby alebo dobu premlčania (napr. nedávno Španielsko a Luxembursko).

³² Viac v analýze: Mališka, M.: *Trestné sadzby za trestný čin sexuálneho zneužívania v členských štátoch EÚ*. 2022. Parlamentný inštitút K NR SR (na vyžiadanie).

3.6 Vyšetrovanie

Vyšetrovanie CSA je procesnoprávne veľmi náročné. Štáty v praxi čelia viacerým problémom, najmä ako prispôbiť trestnoprávne normy adekvátne citlivosti prípadov a daným okolnostiam. K úspešnému vyšetrovaniu často prispievajú už existujúce záznamy delikventov, výsluchy detí podľa NICHD protokolu, intervenujúci profesionáli, prelomenie mlčania (na strane obete, na strane iných osôb, ktoré o čine vedia), a iné.³³

V rámci INTERPOLU prebieha globálne úsilie bojovať proti CSA a prispievať k riadnemu odhaleniu páchateľov. INTERPOL vedie databázu medzinárodného sexuálneho vykorisťovania detí (ICSE), ktorá má už zdokumentovaných viac ako 35 000 obetí a viac ako 15 000 páchateľov na celom svete³⁴. Prioritou je identifikovať a zachraňovať mladé obete CSA, blokovat prístup k materiálom zobrazujúcemu CSA, zabrániť páchateľom cestovať do zahraničia s cieľom samotného CSA alebo za účelom uniknúť spravodlivosti. V rámci online prostredia je podľa INTERPOLU kľúčovým nástrojom ICSE, ktorá obsahuje softvér na porovnávanie snímok a pomáha odborníkom identifikovať obete, porovnávať a vymieňať si informácie o vyšetrovaniach. Na identifikáciu sú následne určené špecializovaní vyšetrovatelia. INTERPOL pravidelne zhromažďuje špecialistov na identifikáciu obetí, aby sme sa zamerali na existujúce, nevyriešené prípady.³⁵

INTERPOL navyše v roku 2023 podpísal s UNICEF dohodu o spolupráci pri riešení sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí za účelom koordinácie úsilia na podporu vlád pri ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním, a to aj v digitálnom prostredí.

Nemecko: Pri celoštátnej razii zameranej na fotografie a videá zobrazujúce CSA polícia vykonala prehliadky v 27 mestách v Severnom Porýní-Vestfálsku. Opatrenia boli namierené proti 34 mužom a jednej žene, ktorí sú podozriví z výmeny fotografií a videosúborov prostredníctvom kuriérskej služby. Stopy k podozrivým pochádzajú od americkej organizácie NCMEC (National Center for Missing and Exploited Children).

Podobné razie, niekedy dokonca spoločné, mali aj iné členské štáty, napr. počas operácie MOZAIK v roku 2023, ktoré viedla slovinská štátna polícia a koordinoval EUROPOL v rámci platformy EMPACT. Bosna a Hercegovina, Severné Macedónsko, Čierna Hora a Srbsko, Slovinsko, Chorvátsko a Maďarsko vykonali v období od 6. do 17. novembra 2023 sériu opatrení na presadzovanie práva.

3.7 Výzvy a budúcnosť

K problematike a novým výzvam prichádzajúcim najmä z online prostredia (sociálne siete, umelá inteligencia, vytváranie CSA materiálov priamo defmi, a iné) zasadá pravidelne Lanzarotský

³³ V tejto súvislosti odporúčame publikáciu: Karkošková, S.: Sexuálne zneužívanie detí vo svetle výskumných poznatkov. Dostupné na: https://ja-sr.sk/sites/default/files/APVV_Monografia_Sexualne_zneužívania_Karkoskova_2021.pdf

³⁴ INTERPOL: International Child Sexual Exploitation database. Dostupné na: <https://www.interpol.int/Crimes/Crimes-against-children/International-Child-Sexual-Exploitation-database>

³⁵ INTERPOL: Victim identification. Dostupné na: <https://www.interpol.int/Crimes/Crimes-against-children/Victim-identification>

výbor. Jeho snahou je mať prehľad o politikách, stratégiách a zvyšovaní povedomia o CSA. Aktuálne prebieha pilotný projekt, zameraný na dve krajiny a jednu aktualizáciu. Na 37. stretnutí (31. januára – 2. februára 2023) boli predložené prehľady z Fínska a Moldavska, a aktualizovaný prehľad Talianska.³⁶

Štáty v prípade nových výziev aktualizujú legislatívu, napr. Španielsko nedávno schválilo zákon č. 8/2021 o komplexnej ochrane detí a mladistvých pred násilím (aj so zameraním na obsah na internete a zvýšením veku obete, od ktorého sa počíta premlčacia doba). Tento zákon stavia Španielsko na popredné miesto v oblasti ochrany práv detí. Španielsko sa môže pochváliť aj vypracovanou Príručkou osvedčených postupov na prevenciu a ochranu sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí (2017), kde sú zahrnuté i budúce výzvy, ktoré by sa v CSA mohli objaviť. Taktiež v iných krajinách uvažujú o zavádzaní nových postupov, napr. v Litve [o zavedení](#) špeciálneho registra.

Na boj proti CSA prichádzajú štáty aj prostredníctvom prijatia rôznych kódexov na ochranu práv detí, napr. kódex pre mobilné telefóny v Taliansku, kódex pre deti v online prostredí (primeraný vek) v Spojenom kráľovstve, Írsku, Švédsku, Francúzsku, Holandsku, či USA (Kalifornia).

Ako sľubné sa vo všetkých politikách javí zriadiť vo vláde, v parlamente alebo nezávisle tzv. prognostickú jednotku. Tieto jednotky v niektorých štátoch už existujú, pracujú s ohľadom na budúcnosť a ich integrácia do riadiaceho systému zabezpečuje, že politické rozhodnutia a prideľovanie rozpočtových prostriedkov sú relevantné, proaktívne a udržateľné. Nie sú zamerané len na vybrané oblasti, vždy reagujú na aktuálne a budúce potreby v rôznych oblastiach. Vedeli by byť nápomocné aj v prípade ochrany práv detí a boji proti CSA.

V Singapure pôsobí Centrum pre strategickú budúcnosť v rámci úradu predsedu vlády zamerané na rozvoj vládneho strategického plánovania a nových spôsobilostí v singapurskej verejnej službe prostredníctvom pravidelnej spolupráce s úradmi na všetkých úrovniach.

Fínsko zriadilo Výbor pre budúcnosť ako stály výbor fínskeho parlamentu. Pozostáva zo 17 poslancov, spolupracuje s vládou na rozpoznávaní dôležitých politických tém v počiatočnom štádiu, spolupracuje s inými výbormi na skúmaní širokej škály spoločenských otázok a technologického rozvoja;

Ďalšie príklady: Wales má zriadený Úrad komisára pre budúce generácie priamo zákonom, v Kórejskej republike je [Inštitút budúcnosti](#) výskumný ústav zriadený zákonom; Spojené arabské emiráty majú víziu budúcnosti krajiny v Dubai Future Foundation.

Na medzinárodnej scéne sa čoraz viac hovorí o zahrnutí hlasov mládeže do identifikácie a analýzy trendov, ktoré majú vplyv na mládež a deti. Zapojenie mládeže a medzigeneračný dialóg umožňujú zohľadniť rozmanitejšie perspektívy a uľahčujú udržateľné rozhodovanie. UNICEF vypracoval správu [UNICEF Global Outlook](#), ktorá identifikuje hlavné trendy a analyzuje ich dopady na mladých ľudí v spolupráci s mládežou.³⁷

³⁶ Pripravené budú aj prehľady iných krajín. Lanzarote Committee: 7th activity report of the Lanzarote Committee. Dostupné na: <https://rm.coe.int/7th-activity-report-of-the-lanzarote-committee/1680aa8e3a>

³⁷ UNICEF: Our future pledge an agenda for futures by youth. Dostupné na: <https://www.unicef.org/globalinsight/media/3016/file/%20UNICEF-Innocenti-YFF-Our-Future-Pledge-toolkit-2023.pdf>

Príklady prognostického zapojenia mládeže

Africká digitálna budúcnosť: mládežnícki účastníci zapojení do dialógov o technológiách, napríklad ako by mala vyzeráť zdravá digitálna spoločnosť v budúcnosti alebo aké by mali byť kľúčové priority pre spôsob zberu, ukladania, sledovania a zdieľania údajov na všetkých úrovniach spoločnosti;

Budúci mier v severovýchodnej Ázii: mládež diskutovala o trendoch a ich vplyve na neustále sa vyvíjajúcu povahu budúcnosti, identifikovala medzery v oblastiach, ktoré by vlády krajín severovýchodnej Ázie mali riešiť a vypracovala odporúčania na vyriešenie týchto problémov;

Štipendium UNDP pre budúcnosť mládeže: mladí ľudia v arabských štátoch preskúmali rôzne prognostické nástroje a poskytli návrhy opatrení a pohľad na budúcnosť v oblasti klímy a občianskej angažovanosti v regióne;

Svetový deň budúcnosti - Young Voices: 24-hodinový rozhovor pozostáva z rôznych tém, od tých, ktoré sú obzvlášť dôležité pre mladých ľudí, až po otázky, ktoré si vyžadujú kolektívne konanie globálneho spoločenstva, pričom túto metódu možno aplikovať na širokú škálu tém;

Noviny Future Times: neustálym zhromažďovaním príspevkov online poskytujú mladým ľuďom z celého sveta priestor tzv. interaktívny panel, aby vyjadrili svoju víziu budúcnosti.

Tiež online prostredie prináša rôzne výzvy, ktorým je potrebné čeliť. V Európe pôsobí organizácia [Better internet for Kids](#), v Kanade pripravilo [Kanadské centrum pre ochranu detí](#) štúdiu o Kontrole funkcií nahlásenia CSA materiálu na obľúbených platformách, End Violence reagovalo na aktuálne trendy [výskumom](#) k materiálom zobrazujúcim CSA vytvorených samotným dieťaťom. Ako jednu z otázok to rieši Lanzarotský výbor, ktorý vypracoval implementačnú správu k čl. 20 Dohovoru z Lanzarote.³⁸ Individuálne sa digitálnej bezpečnosti súvisiacej s násilím na deťoch venujú aj jednotlivé štáty, napr. rôznymi vzdelávacími tréningami, napr. v projekte Chráňme deti s kampanou [Online Road Safety](#) vo Fínsku. Obrovským problémom naďalej zostáva dark web, lokality internetu, ktorých obsahom sú aj CSA materiály. Fínsko má aj v rámci toho rehabilitačný svojpomocný anonymný [program](#) s názvom ReDirection pre osoby, ktoré tieto materiály vyhľadávajú.

Pozn. V rámci nedávneho prieskumu o online CSA väčšina Európanov si uvedomuje riziko online priestoru a až 78 % z nich podporuje návrh Komisie na boj proti CSA v rozsahu zabezpečenia silnejšej ochrany detí: „3. augusta 2024 uplynie platnosť právneho predpisu EÚ, ktorý umožňuje poskytovateľom online služieb dobrovoľne zisťovať a nahlasovať online sexuálne zneužívanie detí. EÚ predložila návrh nového právneho predpisu, ktorý by poskytovateľom online služieb ukladal povinnosť zabrániť sexuálnemu zneužívaniu detí prostredníctvom ich služieb.“³⁹

³⁸ Viac na: Lanzarote Committee: 2nd implementation report. Dostupné na: <https://rm.coe.int/implementation-report-on-the-2nd-monitoring-round-the-protection-of-ch/1680a619c4>

³⁹ Eurobarometer: Protection of children against online sexual abuse. Dostupné na: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2656>

4. Záver

Tento záver nebude tradičný, nebude slúžiť ako sumár dobrej praxe, ani nemá ambíciu ho vyhodnocovať. Štáty sa totiž s problematikou CSA vysporiadávajú rozlične a ich boj, najmä, ak sú v tom sami, nie je jednoduchý. Preto každé pozitívne opatrenie i maličkosť, ktoré zabráni zlu páchanému na deťoch, vnímame ako prínos zachraňujúci nespočetné množstvo potenciálnych obetí.

Odpovedzme si aspoň na to, ako sú nastavené pravidlá boja proti CSA. Rôzne, prepracované a zložito, na úrovni medzinárodného a regionálneho spoločenstva, na úrovni štátov, na úrovni samospráv, komunit, vládne i mimovládne, v spolupráci i bez spolupráce so zahraničím. V určitých aspektoch však na všetkých úrovniach badať uniformný prístup. Trestné zákony, zákony o ochrane detí, stratégie či akčné plány sú už bežným nástrojom boja. Je potrebné si tiež uvedomiť, že ide o globálny problém, ktorý sa má riešiť spoločne a ktorý by sa mohol prílišnou odlišnosťou poriadkov prehľbovať. Stačí uviesť len jeden príklad, ktorý, hoci môže pôsobiť vyčerpávajúco, rozhodne však nie je vše objímajúci: pokiaľ v jednom štáte bude trestný čin CSA premĺčaný do niekoľkých rokov od jeho vykonania, trestné sadzby nebudú nastavené rovnako, dostatočne prísne alebo budú nastavené nízko, trestné činy nebudú dostatočne odhaľované, pokiaľ obeť nebudú plne podporované, dovedy budú na boj proti CSA štáty slabé.

Harmonizačné snahy a odporúčania možno nájsť v medzinárodných dohovoroch, ktoré by sa mali čo najprísnejšie uchopiť v národných legislatívach. Riešenie je začať regionálne, zjednocovať postupy vzájomne. Riešenie je v proaktívnej činnosti štátu a všímaní si sveta okolo seba (to platí aj pre verejnosť). Nezabúdajme, že takéto trestné činy zostávajú často neodhalené, obeť a ich okolie často o probléme mlčí a len mizivé percento z prípadov je orgánom činným v trestnom konaní oznámené. Preto namiesto viktimizácie obetí obetiam pomáhajme a povzbudzujme ich, spustíme osvetu, vzdelávajme verejnosť a preventívne konajme, a to nielen v bežnom živote, ale aj v kyberpriestore.

5. Zdroje

Databáza ECPRD

1. ECPRD Request no. 4540. On legislation regarding combating of sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography. Dostupné v internej databáze po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/566118>
2. ECPRD Request no. 4656. Legislative framework for offences concerning the sexual abuse of minors and relevant penalties. Dostupné v internej databáze po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/603199>
3. ECPRD Request no. 4736. Questionnaire on Addressing sexual violence against children: stepping up action and co-operation in Europe. Dostupné v internej databáze po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/620755>
4. ECPRD Request no. 5409. Child sexual abuse. Dostupné v internej databáze po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/811559>

Dohovory, zákony, iné právne predpisy, stratégie

5. Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>
6. Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20231001>
7. Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/36/20230101>
8. Zákon č. 453/2003 Z. z. o ochrane obetí. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/453/20220401.html>
9. EU strategy for a more effective fight against child sexual abuse. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0607>
10. Smernica EÚ a Rady 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:02011L0093-20111217>
11. Návrh Nariadenia EÚ a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá predchádzania sexuálnemu zneužívaniu detí a boja proti nemu. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0209>
12. Národná stratégia na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti (2023-2029) a Akčný plán vychádzajúci z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti. Dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/28594/1>

Iné

13. Správa o činnosti komisára pre deti za rok 2022. Dostupné na: <https://www.komisarpredeti.sk/content/01/sprava-o-cinnosti-komisara-pre-deti-za-rok-2022.pdf>
14. Mimoriadna správa komisárky pre deti (2021). Dostupné na: <https://www.komisarpredeti.sk/content/12/mimoriadna-sprava-komisarky-pre-deti-za-rok-2021.pdf>
15. Generálna prokuratúra SR: Zhodnotenie generálnej prokuratúry slovenskej republiky o stave zákonnosti v reedukačných centrách. Dostupné na: https://www.genpro.gov.sk/fileadmin/Spravy_aktuality/2023/reeduka%C4%8Dn%C3%A9/ZHODNOTENIE_RC.pdf
16. Rudolph, J. I., a kol.: Parental-Led Sexual Abuse Education Amongst At-Risk Parents: Associations with Parenting Practices, and Parent and Child Symptomology. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2023.2222116?src=recsys>
17. Ferragut, M., a kol.: Effectiveness of child sexual abuse prevention programs on knowledge acquisition: A meta-analytical study. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0145213423004775>
18. Tutty, L.M., The "Who Do You Tell?"™ Child Sexual Abuse Education Program: Eight Years of Monitoring. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2019.1663969?src=recsys>
19. Zhang, W.: Sexual Abuse Prevention Education for Preschool-Aged Children: Parents' Attitudes, Knowledge and Practices in Beijing, China. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2019.1709240?src=recsys>
20. ECPAT International. Hawke A., Raphael, A.: Global study on sexual exploitation of children in travel and tourism. Dostupné na: <https://ecpat.org/wp-content/uploads/2021/08/Global-Report-Offenders-on-the-Move.pdf>
21. Summary paper on sexual exploitation of children in travel and tourism (ECPAT International). Dostupné na: <https://ecpat.org/wp-content/uploads/2021/08/Global-Report-Offenders-on-the-Move.pdf>

22. Nurse, A. M.: Knowledge and Behavioral Impact of Adult Participation in Child Sexual Abuse Prevention: Evaluation of the Protecting God's Children Program. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10538712.2017.1328475>
23. Collateral Consequences of Criminal Conviction and Restoration of Rights: News, Commentary, and Tools: Sex offense registries in Europe and around the world. Dostupné na: <https://ccresourcecenter.org/2020/11/24/sex-offense-registries-in-europe-and-around-the-world/>
24. Rulofs, B. a kol.: Sexualisierte Gewalt und sexueller Kindesmissbrauch im Kontext des Sports. Dostupné na: <https://www.aufarbeitungskommission.de/wp-content/uploads/Sexueller-Kindesmissbrauch-Kontext-Sport-Studie-Aufarbeitungskommission-bf.pdf>
25. Manheim, M.: Child Sexual Abuse Victimization Prevention Programs in Preschool and Kindergarten: Implications for Practice. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2019.1627687?src=recsys>
26. Barros, S. a kol.: Community intervention programs for sex offenders: A systematic review. Dostupné na: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsy.2022.949899/full>
27. Beier, K. M.: The German Dunkelfeld project: a pilot study to prevent child sexual abuse and the use of child abusive images. Dostupné na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25471337/>
28. Karkošková, S.: Sexuálne zneužívanie detí vo svetle výskumných poznatkov. Dostupné na: https://ja-sr.sk/sites/default/files/APVV_Monografia_Sexualne_zneužívania_Karkoskova_2021.pdf
29. A Call to Action for Policymakers and Advocates: Child Sexual Abuse Prevention Legislation in the States. Dostupné na: https://www.enoughabuse.org/images/Legislation/Call_to_Action_Report_Dec_8_2021.pdf
30. Európska komisia: Child sexual abuse. Dostupné na: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/child-sexual-abuse_en
31. Lanzarote Committee: 2nd implementation report. Dostupné na: <https://rm.coe.int/2nd-implementation-report-protection-of-children-against-sexual-abuse-16808d9c85>
32. Lanzarote Committee: 7th activity report of the Lanzarote Committee. Dostupné na: <https://rm.coe.int/7th-activity-report-of-the-lanzarote-committee/1680aa8e3a>
33. Lanzarote Committee. Special report: Protecting children affected by the refugee crisis from sexual exploitation and sexual abuse. Dostupné na: <https://rm.coe.int/special-report-protecting-children-affected-by-the-refugee-crisis-from/16807912a5> (v slovenskom preklade na: <https://rm.coe.int/prirucka-o-ochrane-deti-pred-sexualnym-vykoristovanim-a-sexualnym-zneu/1680a8aec7>)
34. INTERPOL: International Child Sexual Exploitation database. Dostupné na: <https://www.interpol.int/Crimes/Crimes-against-children/International-Child-Sexual-Exploitation-database>
35. INTERPOL: Victim identification. Dostupné na: <https://www.interpol.int/Crimes/Crimes-against-children/Victim-identification>
36. UNICEF: Our future pledge an agenda for futures by youth. Dostupné na: <https://www.unicef.org/globalinsight/media/3016/file/%20UNICEF-Innocenti-YFF-Our-Future-Pledge-toolkit-2023.pdf>
37. Lanzarotský výbor: Zoznam členov. Dostupné na: <https://rm.coe.int/list-of-members-liste-des-membres-lanzarote-committee-comite-de-lanzar/1680a1a232>
38. Rada Európy: Monitoring the implementation of the Lanzarote Convention. Dostupné na: <https://www.coe.int/en/web/children/monitoring1>
39. Rada Európy: Odpovede SR k monitoringu č. 2. Dostupné na: <https://rm.coe.int/slovak-republic-replies-to-the-thematic-questionnaire/168076705c>
40. WHO: Responding to child maltreatment: a clinical handbook for health professionals. Dostupné na: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/361272/9789240048737-eng.pdf?sequence=1>
41. Rada Európy: So this is sexual abuse. Dostupné na: <https://rm.coe.int/so-this-is-sexual-abuse-168098d74e>
42. UWTO: Ethics Convention. Dostupné na: <https://www.unwto.org/ethics-convention>
43. AIPA. Dostupné na: <https://www.unwto.org/ethics-convention>
44. Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násillia na deťoch. Detstvo bez násillia. Dostupné na: <https://detstvobeznasilia.gov.sk/>
45. Oficiálna národná linka: Ochráň ma. Dostupné na: <https://ochranma.sk/>
46. Zastavme násillie: Sexuálne zneužívanie detí. Dostupné na: <https://www.zastavmenasilie.gov.sk/sexualne-zneužívania-deti/>
47. PKDP. Dostupné na: <https://pkdp.gov.pl/baza-wiedzy/raporty-komisji/>
48. Grupo de Trabalho-Avaliação da Legislação sobre Abusos Sexuais contra Menores. Dostupné na: <https://www.parlamento.pt/sites/com/XVLeg/1CACDLG/GTALASCM/Paginas/default.aspx>

49. Naruc.sk: O tom, prečo sexuálne zneužívaným deťom na Slovensku často nepomôžeme... pritom spôsoby účinnejšej a rýchlejšej pomoci sú vo svete známe! Dostupné na: <https://naruc.sk/2021/02/02/o-tom-preco-sexualne-zneuzyvanym-detom-na-slovensku-casto-nepomozeme-pritom-sposoby-ucinnejsiej-a-rychlejsiej-pomoci-su-vo-svete-zname/>
50. Eurobarometer: Protection of children against online sexual abuse. Dostupné na: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2656>
51. Projeto CARE 2.0 – Apoio a Crianças e Jovens Vítimas de Violência Sexual (Lisboa). Dostupné na: <https://apav.pt/publiproj/index.php/115-projeto-care-2-0-lisboa>
52. No means no worldwide. Dostupné na: <https://www.nomeansnoworldwide.org/>
53. Better Internet for Kids. Dostupné na: <https://www.betterinternetforkids.eu/sic>
54. ECPAT. Dostupné na: <https://ecpat.org/>
55. Zoznam členov U.S. FCACSE. Dostupné na: <https://www.icmec.org/fcacse/fcacse-members/>
56. National Sex Offender Public Website (USA). Dostupné na: <https://www.nsopw.gov/>
57. Protecting God's Children. Dostupné na: https://www.virtusonline.org/virtus/protecting_children.cfm
58. Ministerstvo sprawidliwości Polska: Sex Offenders Register. Dostupné na: <https://rps.ms.gov.pl/en-US/Public#/>
59. BBC: Poland child sex offenders list 'protects children'. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-42566496>
60. HungaryToday: Registry of Criminals with Pedophile Offences Made Accessible. Dostupné na: <https://hungarytoday.hu/registry-criminals-peadophile-offences-made-accessible/>
61. Unabhängige Kommission zur Aufarbeitung sexuellen Kindesmissbrauchs. Dostupné na: <https://www.aufarbeitungskommission.de/>
62. INHOPE. Dostupné na: <https://www.inhope.org/EN>
63. Brydcirklen. Dostupné na: <https://www.psykiatri-regionh.dk/bryd-cirklen/Sider/default.aspx>
64. StopItNow. Dostupné na: <https://stopitnow.be/>
65. Barnahus. Dostupné na: <https://www.barnahus.eu/en/>
66. Redirection. Dostupné na: <https://www.mielenterveystalo.fi/en/self-help/redirection-self-help-program-stop-using-csam>
67. Protect Children. Dostupné na: <https://www.suojellaanlapsia.fi/en/turvallisesti-digiliikenteess%C3%A4>
68. Self-Generated CSA material. Dostupné na: https://www.end-violence.org/sites/default/files/paragraphs/download/20200228_Combating_SG-CSAM_ExecSummary_FINAL.pdf
69. Canadian Centre for Child Protection. Dostupné na: https://www.end-violence.org/sites/default/files/paragraphs/download/SHORT%20C3P_ReviewingCSAMMaterialReporting_Summary_en.pdf
70. UNICEF: Prospects for Children in 2024: Cooperation in a Fragmented World. A Global Outlook. Dostupné na: <https://www.unicef.org/globalinsight/reports/prospects-children-2024-global-outlook>
71. National Assembly Futures Institute. Dostupné na: <https://www.nafi.re.kr/english/history.do>
72. LRT. LT: Vieša egzekucija ar žingsnis saugesnės visuomenės link: ar Lietuva pribrendo kurti seksualinių nusikaltėlių registrą? Dostupné na: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1984586/viesa-egzekucija-ar-zingsnis-saugesnes-visuomenes-link-ar-lietuva-pribrendo-kurti-seksualiniu-nusikalteliu-registra>
73. Euractiv: EU countries share case studies on fighting child sexual abuse material. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/law-enforcement/news/eu-countries-share-case-studies-on-fighting-child-sexual-abuse-material/>
74. WDR.DE: Landesweite Razzia wegen Kinderpornografie. Dostupné na: <https://www1.wdr.de/nachrichten/razzia-abbildung-sexueller-missbrauch-100.html>
75. COSA. Dostupné na: <https://www.circleseurope.eu/about-cosa/>

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

